

Jak Turci vítají jaro

SLAVNOST NA OPIOVÉM ČERNÉM HRADĚ

O svátku Hidrellez nenajdete kupodivu v knižních průvodcích po Turecku ani zmínku. Přitom 6. květen, kdy se tento velký jarní festival pravidelně koná, patří v zemi obráceného půlměsíce k nejdůležitějším dnům roku. Hned po předepsaných muslimských obřadech.

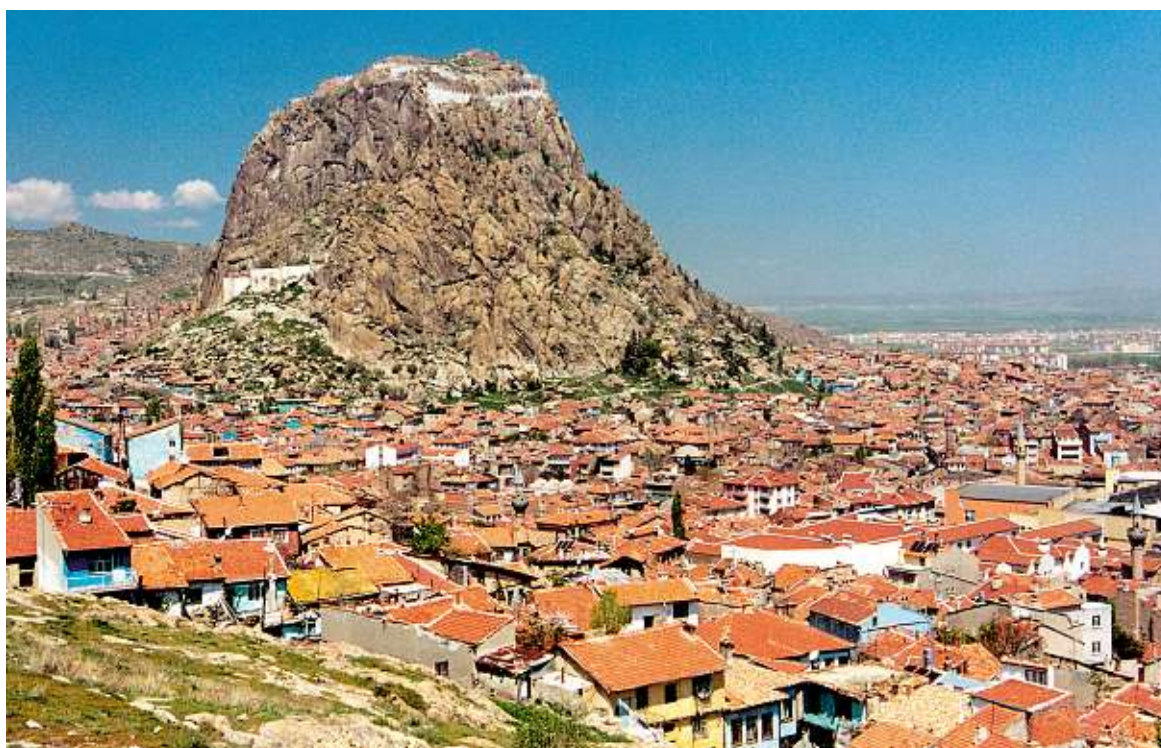

FOTO: ZDENĚK MÍČKA

Mnoho cestovatelů považuje Afyon za nejkrásnější městečko Turecka.

Během poslední cesty do Turecka se nám náhodou podařilo zúčastnit slavnosti Hidrellez. Významné datum nás zastihlo v odlehleém anatolském městečku, jehož celý název v překladu znamená doslova Opiový Černý Hrad.

Nedobytná pokladnice

Historické stavby v Turecku obvykle netvoří větší celky, ale stojí jednotlivě, obklopeny moderní zástavbou, a tak i velmi starobylá města připomínají bezduchou betonovou džungli. Existují samozřejmě výjimky. Jednou z nich je Afyon, rázovité městečko v samém srdci Anatólie, které jakýmsi zázrakem dodnes uniká pozornosti turistů.

Afyon leží zhruba na poloviční cestě mezi Istanbulem a Antalyí. Dosud si uchoval prakticky stejnou tvář, jakou měla většina maloasijských měst v 19. století. Žádné jiné turecké město se už dnes nemůže pyšnit tak vel-

kým a uceleným souborem krásných polodřevěných domů v typickém osmanském slohu.

Není divu, že když Elia Kazan, slavný americký režisér, který se narodil v Turecku, hledal začátkem 80. let v Malé Asii lokalitu pro natáčení jednoho ze svých historických filmů, zvolil nakonec jako kulisy příběhu právě malebný Afyon.

Dominantou města je pevnost na vrcholu impozantní 220 metrů vysoké skály. Ta mu také spolu s lány máku, jež každé jaro zbarví okolní krajinu do rud, dala jeho starý turecký název Afyon Kara Hisar (Opiový Černý Hrad). Dnes už je město většinou na mapách označováno pouze jménem Afyon. Moderní doba zkrátka nemá pochopení pro kouzlo staré orientální poezie.

Afyon patří k nejdéle obývaným místům v Turecku. Na skále, trčící nad městem jako nějaký gigantický kamenný zub, měli první

FOTO: ZDENĚK MÍČKA

Čelenka zdobená mincemi je typickou součástí anatolských krojů.

ZAHRAŇIČÍ

in.ihned.cz/zahranici

V tomto slavnostním kroji předvedli chlapi starý turecký válečný tanec s mečem.

tvrz už Chetité před 3500 lety. Později tu vybudovali opevnění Římané a Byzantinci. Zříceniny, které dnes zdobí vrchol, pocházejí převážně z období vlády Seldžuků, kterým tato nedobytná pevnost dlouho sloužila jako bezpečná imperiální pokladnice. Za osmanských časů ztratil v samém středu říše ležící hrad strategický význam a byl prý využíván místními požívačnými paši k opiovým dýchánkům.

Děkovné hadříky

Nepochybovali jsme o tom, že z nezvykle vysoko položených hradeb bude úžasný výhled. Ale skutečnost nám doslova vyrazila dech. Ani trochu jsme nelitovali námahy při krkolomném výstupu. Nezapomenutelný zážitek navíc umocňovala ozvěna chraplavého volání z minaretů – ve starých mešitách hluboko pod námi právě začínala velká páteční modlitba.

Kromě zajímavých ruin jsme na vrcholu skály objevili také několik stromků ověšených barevnými hadříky. Později jsme se dozvěděli, že pruhu látky lidé na jaře uvazují do větví ve víře, že se jim tak snáze vyplní jejich přání. Jedná se o dávný zvyk rozšířený v celém východním Středomoří. Ve větru vlající cáry plátna mají symbolizovat vděčnost a poděkování nadpřirozeným silám.

Stará část města nás okouzila svými křivolakými uličkami a starými domky s předsunutým horním patrem a vyřezávanými arkýři oken. Až když nám účet v hotelu začal pomalu přerůstat přes hlavu, rozhodli jsme se konečně sbalit batohy.

Recepční se našemu záměru odjet právě teď velmi podivil: „Zítra je přece 6. května! Ve městě se bude konat velká slavnost Hidrellez!“ Pak nám lámanou angličtinou vyličil, o co všechno bychom přišli. Také několik ho-

telových hostů nás ubezpečilo, že pokud odjezd o den odložíme, rozhodně nebudeme litovat. A měli pravdu.

Prorok Hizir

Svátek Hidrellez probíhá mimo hlavní turistickou sezonu, a tak jen málo Evropanů o něm má nějaké povědomí. Nezmiňují se o něm ani ty nejobsáhlejší turistické průvodce. Přitom je to jeden z největších sezonních festivalů v Turecku. Od našich tureckých přátel jsme se dozvěděli, že 6. květen je v celém tureckém světě odnepaměti oslavován jako den, kdy se navzájem potkali proroci Hizir a Ilyas. Jména těchto mytických světců byla časem zkomolena dohromady a vytvořila dnešní název Hidrellez.

Chloubou Afyonu je unikátní soubor polodřevěných domečků v osmanském stylu.

Kromě impozantního hradu dominují Afyonu i minarety desítek starých mešit.

Oslavu svátku spojila většina obyvatel Afyonu s piknikem na svazích hor za městem.

Jedna z dalších rozšířených muslimských pověr tvrdí, že Hizir je prorok, který se stal nesmrtelným vypitím živé vody a dosáhl osvícení. Vždy na jaře se vydává mezi lidi, pomáhá jim řešit problémy a přináší hojnost i zdraví. Hizirova identita ani místo a čas, kdy skutečně žil, nejsou jisté. Je symbolem jara a nově se objevujícího života.

Síla starých zvyků

Ještě poměrně nedávno se Hidrellez v Turecku bouřlivě slavil po celé zemi. Dnes už se tento starý zvyk udržuje ve své původní podobě hlavně na venkově a v menších městech, tak jako například u nás Velikonoce. Turci se předem na tento svůj důležitý svátek pečlivě připravují. V domech se provádí velký úklid, čistí se koberce a pere prádlo. Lidé věří, že Hizir nenavštíví domácnost, kde je špína a nepořádek.

Dávání almužny a pohoštění pro chudé z masa zvířat zabitých jako oběť, to jsou na některých místech v Anatólii další tradice, jež mají zajistit, aby se modlitby a přání naplnily. ➔

Jak se tam dostat

Afyon leží přibližně na poloviční cestě mezi Istanbulem a populárním letoviskem Antalya a má velmi dobré autobusové spojení se všemi velkoměsty v západní Anatólii. Z Istanbulu trvá cesta asi 8 hodin. Lze sem dojet i vlakem. Město není velké a pěší procházka je nejlepší způsob, jak poznat jeho historické centrum.

ZAHRAŇIČÍ

in.ihned.cz/zahranici

FOTO: ZDENĚK MICKA

Pohled z Opiového hradu dolů na staré město bere dech.

Slavnosti se vždy konají v přírodě, u lesa, blízko pramenů vody nebo u hrodek muslimských světců. K dalším zvykům spojeným se svátkem Hidrellez patří požívání čerstvé jarní zeleniny, jehněčího masa nebo jehněčích jater. Věří se, že maso prvního jarního jehněte přináší zdraví a léčí nemoce. Stejně účinky má prý také odvar z některých jarních bylin.

Obří piknik

V Afyonu se hlavní slavnost konala v přírodním amfiteátru na svahu jedné z hor nad městem. Už odpoledne se začaly okol-

ní stráně zaplňovat svátečně ustrojenými rodinkami. Každá si tu rozložila deku či koberec a zapálila ohniček nebo přinesený malý rošt. Všude vládla veselá atmosféra a šířila se vůně pečeného skopového. Jako jediní cizinci jsme byli pro domorodce zajímavou atrakcí, stále nás chtěl někdo něčím hostit nebo alespoň dolít čaj ze svého samovaru.

Večer byla pro děti uspořádána soutěž v pouštění vlastnoručně vyrobených draků. Jednoduché modely nijak nevynikaly velikostí a vzhledem, ale jejich letové schopnosti byly obdivuhodné. Lidová vese-

Kde se ubytovat

Ve městě je několik hotelů všech kategorií. Velmi dobrou volbou je pro nenáročné cestovatele podnik Sinada, kde pořídíte čistý pokoj z vlastním příslušenstvím okolo 20 eur. Z některých pokojů je pěkný výhled na hrad. V těsném sousedství města se nachází několik luxusních lázeňských resortů, které nabízejí léčivé koupele ve vodě z termálních pramenů.

lice vrcholila starostovým projevem a uměleckými vystoupeními. Vyparáděný dívčí soubor zazpíval lidové písně typické pro střední Anatolii. Potom místní chlapci v tradičních tureckých krojích předvedli staré válečné tance s meči, kterým se říká kilič kal-kan. Oslavu zakončila společná večerní modlitba. ■

FOTO: ZDENĚK MICKA

Piknik na kopci za městem si nenechali ujít ani nejstarší obyvatelé města.

ZDENĚK MICKA

Přijďte si zahrát golf!**Sleva na green fee až 50 % pro členy Economia Benefitklubu**

NEJSTE ČLENY ECONOMIA BENEFITKLUBU?
Přihlaste se na www.benefitklub.cz

Více podrobností na www.benefitklub.cz**economia**
benefitklub